

Aivovamma ei sinetöi elämää

Intialainen Rajul Vasa kehitti vaihtoehtoisen kuntoutusmallin länsimaiselle fysioterapialle

**Hanna Kauppinen
KOKKOLA (KP)**
Kun ihminen saa aivoinfarktinkin, yleensä kuntoutus on sitä, että häntä opastetaan ja valmennetaan elämään, jossa vaikkapa vasen käsi ei toimi.

Mutta entä jos halvaantumista ei hyväksyttäisikään loppuelämän jatkuvana tilana, vaan vamma ajateltaisiin olevan vain väliaikainen este. Joka on voitettavissa määrätietoisesti ja sitoutuneella kuntoutuksella.

Tällaisesta ajattelumallista ammentaa intialainen, aivovammasta toipuville suunnattu kuntoutusmenetelmä Vasa Concept, jonka on kehittänyt fysioterapeutti **Rajul Vasa**.

- Ajattele, että olet menestynyt jalkapalloilija tai jääkiekkoilija. Eihän pienen viottoon osan aivoissa voi antaa pysäyttää koko elämänsä, kadottaa ihmisyyttäsi, itsetuntoasi ja unelmiäsi, Vasa huudahtaa.

Hän vertaa aivotutkimuksen kehitystä teknologian ja rakennustekniikan kehityksen viimeisen sadan vuoden aikana. -Mieti kuinka puhelin on kehittyneet, entäpä siltojen ja rakennusten korkeudet ja kantavuudet. Mutta aivoinfarktinkin jälkeen ihmiset käyttävät edelleen samanlaisia kepejä liikkuksensa apuna.

Vasan mukaan avainasia on se, että asioita ei pidä hyväksyä annettuina. On uskallettava kysyä

ja haastaa lääketiede, joka on aina noudattanut samoja kaavoja. - Olin kysyjä jo nuorena opiskelijana. Kyselin Intiassa, Amerikassa, Kanadassa ja Sveitsissä. Kun minut haluttiin vaiennettua, ymmärsin, että lääkärit eivät tieneet vastauksia.

Niinpä Rajul Vasa alkoi pehnyä aivotutkimukseen ja syventää osaamistaan. Hän kehitti menetelmänsä ja avasi kaksi kuntoutuslaitosta Intiaan. Niissä on annettu apua lukemattomille aivovammapotilaille, ilmaiseksi.

- Olen saanut niin paljon, älyä, koulutuksen ja perheen, että nyt maksan takaisin. Eikä terveyden hoitaminen saa olla rahasta kiinni, sen pitää olla kaikkien ulottuvilla, Vasa painottaa.

Painovoimasta hyötyä

No mitkä ovat sitten keinot, joilla saadaan aikaan ihmeitä?

Rajul Vasa painottaa, että kaiken on lähde havainnointiin. Toinen voi vain opastaa, ei tehdä puolesta.

- Ne ovat sinun aivosi, se on sinun vartalosi. Siksi minä voin ajovajasi kouluttamalla opastaa sinua käyttämään vartaloasi.

Monet harjoitteet perustuvat painovoiman hyödyntämiseen. Jos esimerkiksi turvallisuudessa olosuhteissa annetaan ihmiselle tunne, että hän on keikahtamassa liikkuamatonta puoliskonsa päälle, terve vastaanpanemis-

refleksi aivoissa alkaa toimia, ja riittävien toistojen jälkeen aivojen aktivoiminen alkaa aktivoitua myös kehoa estämään kaatumiseen.

Mumbaissa ja Nashikissa toimivissa Vasa Conceptin hoitolaitoksissa on kuntoutettu ihmisiä ympäri maailmaa, ja Rajul Vasa opastaa asiakkaita myös Skypen välityksellä.

Yksi menetelmästä merkittävää apua saanut suomalainen on freestyleihittäjä Pekka Hyyssalo, joka joutui vakavaan onnettomuuteen vuonna 2010 ja halvaantui.

Kokkolalaiset oppia

Vasa Conceptin teho on alkanut jo kantautua hoitohenkilökunnan tietoisuuteen kansainvälisestikin. Rajul Vasa kiertää pitämässä kursseja ja luentoja ympäri Eurooppaa, ja tiistaina hän poikkei Kokkolassa kouluttamassa Medirexin henkilökuntaa.

Aiemmin tammikuussa Medirexin toimitusjohtaja Anna Nurmi ja kaksi fysioterapeuttia **Krista Porthén** ja **Merja Jelekäinen** perehtyivät menetelmään kymmenen päivän ajan Vasan hoitolaitoksessa Intiassa. -Kuntoutus on siellä hyvin yhteisöllinen tapahtuma, johon osallistuvat myös kuntoutujan läheiset ja perhe, Porthén sanoo.

Hän on Jelekäisen kanssa jo

Ethän anna pienen osan aivoistasi pilata koko elämäsi, herättelee täysin uudenlaisen aivovammapotilaiden kuntoutusmenetelmän kehittänyt intialainen fysioterapeutti Rajul Vasa. KP/MARKKU JOKELA

soveltanut oppimaansa asiakkaisinaan.

- Kokemukset ovat olleet hyviä, ja innostumista on näky-

nyt. Vasa Conceptiin osallistuminen vaatii aivan toisenlaisia taitoja kuin perinteisesti kerran viikossa tapahtuvaan fy-

sioterapeutin käyntiin. Treenejä on tehtävä joka päivä, ensimmäiseen itsekseen, Jelekäinen mainitsee.

Vaasan hallinto-oikeus kumosi Kokkolan kaupungintalon D-siiven käyttökiellon

Asiantuntijat antoivat ristiriitaisia lausuntoja

**Marja Vilpula
KOKKOLA (KP)**

Vaasan hallinto-oikeus on kumonnut Kokkolan kaupungintalon D-siiven käyttökieltopäätöksen. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto kielsi työntönteon koko siivessä 40 000 euron uhkasakon uhalla keväällä 2014.

Hallinto-oikeus palautti samalla asian aville uudelleen käsiteltäväksi. Kaupunki on jo korjannut koko kaupungintalon pohjoispäässä sijaitsevan D-siiven perusteellisesti.

3-kerroksinen siipi otettiin 2,5 miljoonan euron peruskorjauksen jälkeen uudelleen käyttöön maaliskuun alussa. Henkilöstö pääsi palamaan D-siipeen pitkän evakon jälkeen.

Pitkä ja monimutkainen on ollut myös avin ja kaupungin välinen vääntö. Kaupunki ei hyväksynyt avin käyttökieltopäätöstä, vaan valitti siitä Vaasan hallinto-oikeuteen ja vaati päätöksen kumoamista.

Lausuntoja ei huomioitu

Kaupunki perusteli kumoamisvaatimusta muun muassa sillä, että avi ei ollut päättäkösentöossaan huomioon kaupungin antamaa lausuntoa eikä västinetä selvityksineen.

Sisäilmasta on teetetty useita tutkimuksia ja selvityksiä. Lisäksi kaupungin oma sisäilma-työryhmä, johon kuuluu myös työsuojelu- ja työterveysluol- lon asiantuntijoita, on selvittellyt asiaa.

Kaupunki moittikin avin päätöstä siitä, että se perustuu liiaksi työterveysluol- lon ja työ- lääketieteen professori Tuula Putuksen lausuntoon D-siiven terveysriskeistä. Se huomautti, ettei Putus ole ollut henkilö- lökuntaa hoitava lääkäri eikä D-siiven perusteellisesti.

Oman lausuntonsa antoivat Työplussassa työskentelevät kolme työterveyslääkärää. He- kin toteivat, että kyse on sisäilmaoireita aiheuttavasta sisäilmaongelmasta, jota ilmenee määrällisesti eniten D-siivessä ja sitä vähemmän B- ja A-siivessä. Saman siiven eri kerrosten välillä oli eroja.

Ristiriitaisia käsityksiä

Hallinto-oikeus perusteli kumoamispäätöstä sillä, ettei avi ottanut huomioon kaupungin antamia selvityksiä, vaan oli perustanut päätöksensä erityisesti professori Tuula Putuksen lausuntoon.

Putuksen mukaan kaupun-

Kaupungintalon D-siipi on otettu käyttöön peruskorjattuna ja modernisoituna. KP/MARKKU JOKELA

gintalon D-siiven kaikissa kerroksissa terveysrisiksi oli sietämätön ja mikrobialtistuksen poistaminen vaati nopeita toi-

menpiteitä.

Hallinto-oikeus katsoi, että Putuksen lausunto ja kaupungin teettämät selvitykset ovat

keskenään osittain ristiriitaisia. Avin ei olisikaan pitänyt perustaa päätöstään pelkästään Putuksen lausuntoon.

Sen sijaan kaupungin moittimaa avin kuulemismenettelyä hallinto-oikeus ei pitänyt virheellisenä.

Nivalaan palkataan rakennuttajainsinööri

**Seija Krapu
NIVALA (KP)**

Kaupunginhallitus muutti täyttämättä jo vuosia olleen kaupungin- insinöörin viran rakennuttajainsinööriin viraksi ja antoi luvan sen täyttämiseen, kunhan viran tehtäväkuva ja palkka on määritelty. Rakennuttajainsinööri vastaa teknisen toimen hankkeista, kehittää rakennuttamisen toimintamallia ja toimii asiantuntijana energian- säästöhankeissa.

Rakennuttajainsinööri ovat tähän saakka hoitaneet tekninen johtaja ja kiinteistöpäällikkö, mutta se on vinyt niin paljon aikaa, etteivät he ole pystyneet hoita-

maan muita tehtäviään tarpeeksi hyvin. Esimerkiksi energiansäästöhankeet ovat viivästyneet, vaikka niillä olisi saatavissa säästöä käyttötaloudsmenoihin. Rakennuttajapalvelun ostaminen pitäisi puolestaan kilpailuttaa hankekohtaisesti, joten suunnitelmallisuus jäisi lyhytjännitteiseksi.

Kaupunginhallitus perusti kaksi uutta opettajanvirkaa tämän vuoden elokuun alusta alkaen, erityisopettajan viran Jokikallion palvelukeskuksen opetus- vellisten opettamisesta vastaavaan tukiluokkaan ja neljännen luokanopettajan viran Haapalan koululle. Näihin on varattu mää-

räraha talousarviossa ja saatu valtion erityisavustusta.

Nivalaan palkataan lisää neljä luokanopettajaa, yläkoulun matematiikan, fyysikan ja kemian opettajia sekä alakoulujen kieltävä erityisopettajia.

Kaikkei ei haluta keskittää maakunnalle

Kuntien on voitava jatkossakin kehittää itse elinkeinojaan ja hoitaa turha parhaiten nykyistä toimintamallia kehittämällä.

- Suurin pelko on juuri liiallinen, turha keskittäminen, joka vaaran- taitaisi paikkakunnan oman hyvän

tetä maakunnalle.

Näin todetaan Nivalan lausun- nossa luonnokseen hallituksen esityksestä laiksi alueiden kehittä- misestä ja kasvupalvelusta. Nivalassa on aktiivisesti kehitetty elinkeinoja teollisuus-työvä- hakin toimesta. Työllisyystoimien hoitoon on vastikään perustettu ja hyvin toimintansa aloittanut Työpajasäätiö.

Lain tavoitteet voitaisiin saavut- ta laihaltimalla nykyistä toiminta-

oman työn elinkeinojen kehittä- misessä ja työllisyyden hoidossa, kaupunginhallituksen puheen- johtaja **Jarmo Vuolteenaho** tiivisti.

Toholampi tulossa Kuntien Hetapalvelut Oy:n osakkaaksi

Valtuustolle esitetään, että Nivala myy Toholammin kunnalle viisi 200 euron arvoista Kuntien Hetapalvelut Oy:n osaketta osaket- ta, kunhan Toholampi on liittynyt Hetapalveluiden omistajaksi ja käyttäjäksi. Tätä esitti Hetapal- veluiden hallitus.

Nivala omistaa 295 osaketta. Yhtiötä perustettaessa osakkeen arvo oli 120 euroa, mutta myös Kär- sämäki ja Siikalatva on jo aiemmin hyväksynyt osakkaaksi 200 euron osakehinnalla. Nämä osake- keet myi Ylivieska.

Julkishallinnon organisaatiolla on velvoite kuvata palvelunsa heinäkuun alkuun mennessä Suomi- fi-palvelutietovarantoon (Palvelu- tietovaranto, PTV). Nivalan kaup- ungille tämän ison työn kustan- nukset ovat 12 470 euroa. PTV:n käyttöönottohanke on saanut 75 prosentin rahoituksen ja omara- hoitusosuus 3117 euroa katetaan omalla työllä.

Laajat asfaltti- ja betonipinnat rikottaan Kauppakadulle tuotavilla väliaikaisilla istutuksilla. TEEA UUSIMÄEN SUUNNITTELMIA

Vihreyttä väliaikaisratkaisuuilla

Ylivieskan keskustan yrittäjät tiiviisti mukana elävyyden ja vetovoiman parantamisessa

**Anne Mattila
YLIVIESKA (KP)**

Ylivieskan keskustassa voi ensi kesänä jo astella pyöreillä, asfalttiin maalatuilla pitsiliinoilla ja ihastella kadunvarsiin koh- tuullisen isoja viheristutuksia. Keskustan ytimeksi muodostuu Juurikoskenkadun ja Asemakadun kulmaukseen, jäte- lökioskin taakse tuleva pyöreä oleskeluaukio. Parkkipaikalle tehtävää aukiota reunustavat isot istutusaltat, joiden laidolle tulee istuskelpupaikkoja. Käi- ken ytimessä on asfaltille maala- ttu pitsiliina.

Ylivieskan keskustaa on tarkoitus kehittää houkuttelevam- maksi ja viihtyisämmäksi kaupunkisustamisen avulla. Arkitieteopiskelija **Teeta Uusimäki** Oulun yliopistosta on tehnyt talven aikana harjoittelutyö- nään suunnitelmät kaupunki- kuvan kohentamiseksi.

Pitsin ja vihreyden lisäksi ke- säiltojen hämärtyessä kohti syksyä, on Jedun opiskelijoiden kanssa tarkoitus toteuttaa vide- oinstallaatioita Osuuspankin, Joke- rin ja Akustiikan seiniin. Eri- laisia valaistuselementtejä ote- taan myös käyttöön.

Tavoitteena on, että pieniä ide- oita toteutetaan yhteisöllisesti erilaisina tempauksina.

Väliaikaisia ratkaisuja

Uusimäen selvitysten mukaan yliveskälaiset kaipaavat keskus- taansa erityisesti vihreyttä. Sitä tuodaan tässä vaiheessa väliai- kaisratkaisuuilla, betonista valet- tavilla vajaan metrin korkuisilla ämpäreillä, joihin istutetaan marjatuomipihlajaa. Rautatie- kadulle niitä tulee parikymmen- tä pensasta ja pari vähemmän Kauppakadun varteen.

Tavoitteena ovat runsaat ja näyttäväst viherysistykset. Niil- lä haetaan myös paikkoja puil- le, joita istutetaan katuremon-

tin jälkeen pystyvästi paikoil- leen, Teeta Uusimäki kertoo.

Pitsiteemaa on tarkoitus to- teuttaa eri puolella keskustaa. - Pyörin talvella kaupungilla ja huomasin myllyn ikkunasta nä- kyvään pitsiverhon. Siitä sain ide- an käyttää pitsiä suunnitelmis- sa, Uusimäki kertoo.

Pitsi on hänen mukaansa her- kä, perinteinen ja pohjois- pohjalainen käsityö, jonka pyöreä geometria voi yhdistää ny- kyaikaiseen kaupunkisustuk- seen esimerkiksi grafiitina.

Talvi huomioon istutuksissa

Juurikoskenkadun varteen on tarkoitus hankkia isoja istutus- laatuksia, joiden kehysten lai- dalle voi myös istua. Niihin on suunniteltu puita, heinää ja hempeästi valaisuvia led-valoja. - Yhden laatikon reunalla voisi istua kiertumummo-patsas. Ki- vipatsaita voitaisiin hyödyntää muutenkin katukuvassa, Teeta Uusimäki pohtii.

Viherysistutuksia suunnitelta- sa otetaan huomioon myös se, mille ne näyttäväst talvella. - Tavoitteena on saada pienen kustannuksin lisää elävyyttä ja vetovoimaa keskustaan, projek- tikoordinaattori **Kaisa Uusioja** maakuntaliiton hallinnoimasta Kaapo-hankkeesta sanoo.

Ylivieskan keskustan ilmeen uudistamisessa ovat Kaapo- hankkeen lisäksi mukana alu- een yrittäjät, Yrittäjärinki-hanke ja Ylivieskan kaupunki.

Ylivieskassa on hyviä koke- muksia siitä, kuinka yrittäjien yhdyistyöllä ja pienillä teoilla voidaan keskustasta tehdä viih- tyisempi.

Vielä ei ole päätetty, mitä kaik- kea ensi kesänä toteutetaan ja minkä verran rahaa kaupunki- sisustamiseen käytetään.

Seuraavaksi suunnittelun kanssa istutaan kaupungin edustajien kanssa samaan pöytään.

LYHYESTI

Toriparkkiyhtiö ei informoi

PIETARSAARI

Pietarsaaren Toriparkki Oy piti tiistaina yhtiökokouksen. Mitä asioita kokouksessa käsiteltiin, jää arvoituksiksi.

Yhtiön hallituksen puheenjohtaja **Martti Vähäkangas** ei halua informoida kokouksen päätöksistä.

- Yhtiöllä on oma informaatiopoliittikkansa, perustelee Vähäkangas.

Pietarsaaren kaupungilla on kuitenkin 15 prosentin osuus toriparkista, joten eikö veronmaksajilla ole oikeus tietää hal- lituksen päätöksistä? - Viidentoista prosentti nimissä emme anna tietoja. Yhtiössä on kuitenkin mukana yksityisiä yrityk- siä, vastaa Vähäkangas.

Lukijolla saatat kiinnostaa esimerkiksi se, mikä on yhtiön taloudellinen tilanne, ja onko toriparkissa ollut asiakkaita.

- Varmaan (ihmisiä) kiinnostaa monet asiat, mutta tämä on tilanne, sanoo Vähäkangas.

Kokkolan liikennöitsijät valittiin

KOKKOLA (KP)

Dahl-linjaliikenne ja Citybuss sekä Pohjolan Matka liikennöi- vät seuraavan vuoden ajan Kokkolan kaupunkiliikenteessä. Kaupunginhallitus valitsi ne halvimpain hintatarjousten pe- rusteella. Dahl-linjaliikenne ajaa kolmea linjaa ja Dahl City- buss kahta linjaa.

Antti Kangas Oy:n Pohjolan Matka ajaa yhtä kantakaupungin linjaa ja saman yhtiön yhdistelmälinja hoitaa kaksi maa- seutumaisen kaupunkiliikenteen eli Kälviän linjaa.

Linjoista on vuoden pituinen optio. Seuraavan kerran kaup- pungiin joukkoliikenne on tarkoitus kilpailuttaa keväällä 2018. Silloin myös kaupungin joukkoliikenteen kehittämisen- hankkeen pitäisi olla valmis.

Vanha navetta paloi Lestijärvellä

LESTIJÄRVI (KP)

Tuli tuhoi vanhan navetan Lestijärven Niementielle tiis- taina iltapäivällä. Navetta oli varastokäytössä. Paloa sam- muttamassa olivat Reisjärven ja Lestijärven yksiköt.